

COPYRIGHT-tabber i kø

2002 ble et år med store bølger på kopiretts-fronten. Plateselskapene – som i våre dager kalles 'rettighetshavere til musikk' – og filmselskapene gikk fra seier til seier i rettsapparatet mot et publikum og et marked som i voksende grad forarger seg over styrings-mani og praktiske komplikasjoner. Likevel undrer leverandørene seg over dalende omsetning. Svært så passende var det at året ble avsluttet med at den internasjonalt oppsiktsvekkende saken mot norske 'DVD-Jon' startet.

I kulissene arbeider Microsoft – sammen med industrien – med å bygge nye sperrer og blokkeringer inn i produkter og programvare. Det digitale formatet oppfattes som en gigantisk trussel som må bringes under kontroll – for enhver pris. Windows XP er et betydelig steg i den retningen, og de kommende .NET-produktene blir enda bedre – eller verre, avhengig av synsvinkel. Fint lite i denne utviklingen er overraskende – bortsett fra at markedet i så lang tid har funnet seg i restriksjonene. Begeret er imidlertid i ferd med å renne over, og 2003 blir definitivt et spennende år i så måte.

Saken mot DVD-Jon minner mer om en dårlig spøk enn om noe som har med juss å gjøre. Økokrim mener riktignok at en lov er brutt, men verken logikk eller rimelighet er på anklagernes side. I og med at dommen havnet på fornuftens side, slapp Norge å bli til latter for en hel verden, men vi innrømmer at vi hadde våre tvil. Det prinsipielle spørsmålet er om vi skal akseptere at utgiverne av DVD-filmer og annen underholdning bestemmer hvor i verden vi kan benytte produktet – og om vi som kjøper skal kunne flytte innholdet over på et annet medium eller ikke? Logikk og rimelighet tilsier at har vi kjøpt varen, så har vi rett til å bruke den. Det er i beste fall vanskelig å ta spissfindige 'lisensavtaler' på tusenvis av ord med uleselig skrift som få har forutsetninger for å forstå, på alvor.

Dette handler først og fremst om redelighet og rimelighet. Vi reiser verden rundt med våre PCer, som også er DVD- og CD-spillere. Er det praktisk for oss, kopierer vi naturligvis stoffet til masselageret i stedet for å slepe på CD-platene. Det er ingen tilfeldighet at de fleste DVD-spillere på markedet i dag markedsføres som 'sonefrie', hvilket i praksis betyr at det går an å koble ut sone-restriksjonene som industrien har klart å pålegge produsentene. At dette synes å være mer komplisert på en PC enn på en hvilken som helst selvstendig spiller, sier ikke så rent lite om Microsofts rolle i bildet.

Faktum er at underholdningsindustrien graver sin egen grav – med Microsofts gode hjelp. De lever i en drømmeverden, i en virkelighetsfornektelse som det finnes en rekke eksempler på fra 1900-tallet: Hysteriet var det samme da radioen ble allemanns-eie og ble repetert i forbindelse med både grammofonens og kassett-båndopptakerens inntreden. Kopimaskinen slapp noe billigere unna, men også der var sjøgangen høy og stormen langvarig.

Utvexling av musikk på Internettet har vært og er flaggsaken for underholdningsindustrien – og er et godt eksempel på virkelighetsfornektelsen og dens konsekvenser. Den ene etter den andre av tjenestene er blitt borte, etter at kostbare rettssaker har kjent 'tjenesteyterne' skyldige i lovbrudd.

Mellvik-Rapporten® utkommer 11 ganger i året og utgis av:
Team Mellvik as
Postboks 54 Holmenkollen
NO-0712 Oslo
Telefon 22 14 26 47
Telefaks 22 49 35 98
Org.nr. NO 966989351 MVA

Ansvarlig redaktør:
Hanne Mellingen
Fagansvarlig:
Helge Skrivervik
Korrektur:
Kari Mellingen

Epost: info@mellvik.no
URL: www.mellvik.no
ISSN 0804-9386

Særtrykk tilbys, ettertrykk og kopiering forbudt.

Se baksiden for informasjon om abonnement og bestilling av tidligere utgaver.

Mellvik-Rapporten er et registrert varemerke tilhørende Team Mellvik as.

Ikke før har den ene lukket dørene så dukker imidlertid den neste opp, og tilgangen til musikk og annen underholdning er ikke blitt mindre, snarere tvert imot. For hver runde i retten blir imidlertid tjenestene mindre effektive: I håp om å komme rundt de kunstige restriksjonene et inkompetent rettsapparat spesifiserer, legges tjenestene om og benytter mer tungvinte og ressurskrevende mekanismer for hver generasjon. Konsekvensen er økt belastning på Internettet og lengre ventetider for alle, mens kun advokatene sitter igjen med gevinst. Var det noen som snakket om rettferdighet eller rimelighet?

Mens industrien kjemper for å bevare det bestående, går verden videre. Digital form er optimal for all slags underholdning, for lagring såvel som for transmisjon. Våre video-spillere og musikkanlegg har fått sine hard-disker som forenkler opptak og avspilling av det materialet vi er mest interesserte i. Effektivt og fleksibelt.¹ I løpet av de neste 2 årene vil enhetene bli nettverks-tilkoblet, med ytterligere forenkling som følge. Ingen kan stoppe denne utviklingen, og det ligger åpenbart stort potensiale – for artister og innholdseiere – i å utnytte de nye mulighetene.

Vi mener ikke at kopirettsbeskyttet materiale skal være fritt vilt, men at fornuften må råde og at virkeligheten må konfronteres. Problemet for underholdningsindustrien er ikke større enn for forlagene: Bøker kan kopieres, de kan leses inn på ulike media og distribueres elektronisk. Det finnes rimelige og forståelige avtaler, lover og regler for hva som er tillatt, og de håndheves på en måte som er til å leve med for hele verden. Ideelt er det neppe, men det fungerer og er tilpasset virkeligheten.

Mens underholdningsindustrien – og tallrike artister som har latt seg forlede til å tro at deres levebrød er truet – bruker gigantiske beløp på å bekjempe virkeligheten, dukker det opp nye aktører som griper fatt i mulighetene i stedet for å bekjempe dem. Det samme skjer på PC-fronten, der alternativer til THE ESTABLISHMENT (dvs. Microsoft) blir stadig mer interessante, ikke minst på grunn av nettopp slike begrensninger – åpenbart kundevennlige leverandør-sammensvergelses.

Spenningen vi forventer fra det nye året knytter seg med andre ord ikke til teknologi, men til hvor raskt markedet tar synlig avstand fra innholds- og programvare-leverandørenes urimelige begrensninger, og velger alternativer som forholder seg til nåtid og fremtid i stedet for fortiden. Det går neppe raskt, men det går fremover.

Oslo, 15. januar 2003

¹ Vi diskuterer noen interessante nykommere i denne kategorien under Godbiter i neste utgave av Mellvik-Rapporten.